

Tárgytematika / Course Description

Etnográfia és honismeret

AKNB_BHTM002

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Lanczendorfer Zsuzsanna

Félév / Semester: 2022/23/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Az előadások célja hazánk, szűkebb és tágabb szülőföldünk természeti és társadalmi értékeinek megismertetése, a magyar népi kultúra bemutatása, beépítése az oktató-nevelő munkába. A helytörténeti, honismereti, néprajzi előadások segítségével a nemzeti hagyományok tiszteletére, ápolására nevelés. A múlt értékeinek feltárása, felelevenítése és terjesztése. Hagyományközvetítő tanítói szemlélet kialakítása.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Bevezetés a néprajzba, a honismeretbe. A néprajz, honismeret fogalma.
2. A legfontosabb szakirodalmak, források, kutatási irányzatok megismertetése. Ismerkedés folyóiratokkal, évkönyvekkel (pl.: Néprajzi Hírek, Honismeret).
3. A népi tárgyak és folklór anyag gyűjtésének módszerei, etikája, szakmódszertani ismeretek, a tudományos munka metódusai.
4. Honismereti, néprajzi dolgozat írásának módszertana és gyakorlata.
5. Megyei kutatóhelyek, archívumok, intézmények. Helytörténeti kiállítások megtekintése.
6. Magyar etnográfiai csoportok, néprajzi tájak, különösen szűkebb régiókhhoz tartozó tájak, és kultúrájuk. (Szigetköz, Rábaköz, Hanság, Sokoróalja).
7. Népszokások. Jeles napok szokásai, naptári ünnepek, kiemelve szűkebb hazánkra vonatkozó kutatásokat.

8. Helyi mondák, helyi népballadák, népdalok.
9. Irodalom és helytörténet. Megyénk nevezetes költői. Vidéki irodalmi folyóiratok, irodalmi társaságok.
10. Városvédelem, műemlékvédelem és a honismeret.
11. Honismeret és az iskolatörténet.
12. Könyvtár és a honismeret.
13. Élő források, visszaemlékezések gyűjtése. Egyéniségvizsgálat Győr-Moson-Sopron megyében.
14. Természetvédelmi területek, tájvédelmi körzetek jelentősége, védelme.
15. Helytörténet, falutörténet, honismereti táborok szervezése, vezetése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: Az előadások rendszeres látogatása. Három igazolatlan hiányzás esetén, nincs aláírás.

Vizsgára bocsátás feltétele: A hallgatók önálló munkával, mutassanak be szülőföldjükről egy-egy témát. A téma szabadon választható és a hallgatók önállóan és csoportosan is dolgozhatnak a téma nagyságától függően. Az értékelés szóban történik. Egy néprajzi csoport, tájegység, falu, város bemutatása. A választott tájegység, helység lehetőség szerint a hallgató szülőföldjéhez kapcsolódjon.

Ajánlott témák:

- Helytörténeti gyűjtemény, tájház bemutatása.
- Honismereti, helytörténeti szakkönyv, folyóirat bemutatása.
- A hallgató lakóhelyére vonatkozó bibliográfia összeállítása.
- Földrajzi nevek, határ- dűlő-, utcanevek gyűjtése. Tájszavak gyűjtése lakókörnyezetben.
- A tájhoz, településhez fűződő szépirodalmi emlékek gyűjtése.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

- ANDRÁSFALVY Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Néptáncosok Kiskönyvtára. Budapest, é. n.
- ANDRÁSFALVY Bertalan: Hagyomány és jövő. Népismereti tanulmányok. Lakitelek, 2004.
- BAKSA Péter: „Szülőföldem szép határa!” Győr- Moson- Sopron Megyei Irodalmi Olvasókönyv. Győr, 2004.
- BALASSA Iván - ORTUTAY Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.
- BARSI Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában. In: Tanítók kiskönyvtára. Budapest, 1992.
- BARSI Ernő: Daloló Szigetköz. Győrzámoly, 1995.
- BARSI Ernő: „Győr városában...” Győr, 1988.
- BARSI Ernő: Kisfaludy Sándor dalban, muzsikában. Múzeumi Füzetek. 2. Sümeg, 1994.
- BARSI Ernő: Abdai néphagyományok Kaszás Ferencné Somogyi Terézia emlékezetében. Győr, 1995.
- BARSI Ernő: Népi hagyományaink iskolai és amatőr színpadon. Győr, 1995.
- BARSI Ernő: „Hazáért, nemzetért, nyelvért”. Barsi Ernő írásaiból. Hogyan Tovább? 2001. május, különszám.
- BARSI Ernő: Népzenei hagyományok Téten, Kisfaludy Károly szülőfalujában. Győr, 2001.
- BODOR Antal – Gazda István: Magyarország honismereti irodalma. 1527 – 1944.
- DÖMÖTÖR Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.
- DÖMÖTÖR Tekla (szerk.): Magyar Néprajz VII. Népszokás – Néphit – Népi vallásosság. Budapest, 1990.
- GYÖRFFY István: A néphagyomány és a nemzeti művelődés. Néprajzi Látóhatár Kiskönyvtára 1. Debrecen, 1993.
- HORVÁTH József (szerk.): Győr- Moson- Sopron Megye Időszaki Sajtójának Bibliográfiája (1779 - 1995) Győr, 2000.
- KASZA Sándor (Sorozat Főszerk.): Győr- Moson- Sopron Megye Kézikönyve. Magyarország Megyei Kézikönyvei

7. Budapest, 1998.

KARÁCSONY MOLNÁR Erika – KRAICINÉ SZOKOLY Mária (szerk.): Hon-és Népismeret, néphagyomány az oktató, nevelőmunkában. Budapest, 1998.

KÓSA László - FILEP Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1983.

KÓSA László - SZEMERKÉNYI Ágnes: Apáról fiúra. Budapest, 1973.

KÜCSÁN József – PERGER Gyula (Szerk.): Győr - Moson - Sopron megye népművészete. Győr, 2002.

MÁTÉNÉ SZABÓ Mária Rózsa – MOHAY Tamás: Néprajzi Útmutató diákoknak és szakkörvezetőknek. Budapest, 1988.

MORVAI Péter: Honismeret és néprajz. Budapest, 1962. Honismereti Útmutató. 1. szám

LAKOS János: Hogyan írjam meg falum történetét? Pest Megyei Levéltári Füzetek 5. Budapest, 1983.

LISZKA József: Ágas-bogas fa. Dunaszerdahely, 1992.

TÁTRAI Zsuzsanna – KARÁCSONY Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Budapest, 1997.

TIMAFFY László: Szigetköz. Budapest, 1980.

TIMAFFY László: A Tündértó titka. Budapest, 1987.

TIMAFFY László: Rábaköz és a Hanság. Győr, 1991.

TIMAFFY László: Táltosok, tudósok, boszorkányok. Kisalföldi népmondák. Győr, 1992.

TUBA László (szerk.): Győr- Moson- Sopron megye települései. Győr, 1994.

FOLYÓIRATOK: Arrabona, Győri Tanulmányok

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna (PhD)

etnográfus, egyetemi docens